

HERINNERINGEN AAN HET 1e ARTILLERIE REGIMENT IN 1937-1938 (Vervolg)

Ik zou liegen moest ik zeggen dat ik goed geslapen heb. En ik ben zeker niet de enige die in dit geval is.

De halve slaap waarin ik verkeerde wordt plotseling onderbroken door het geluid van een kamerdeur die geopend wordt en het gebrul: "Opstaan!" Enkele minuten later klinkt het mooi en opgewekt trompetsignaal van het "réveil". Dat is misbruik! Het is nog maar 5u. en we staan al aangekleed in ons linnen uniform.

Het is in rijen van twee dat wij, in een nog lethargische toestand, door de onderofficier van week naar de "lavoir" worden geleid. Nieuwe onaangename ervaring: een grote zaal zonder andere vensters dan enkele hoog geplaatste raampjes die - de spinnewebben bewijzen het - weinig gebruikt worden. Enkele blote elektrische lampen verspreiden een zeer schaars licht. Tegen de muur staan grote zinken gootstenen en een reeks kranen. Er heerst daar een zeer onaangename vochtige koude. Uit de kranen komt er enkel ijskoud water. Ons toilet is natuurlijk vlug gemaakt, het wassen wordt herleid tot een minimum om zo vlug mogelijk uit de koude weg te geraken. In feite is dat goed berekend, op het uurrooster wordt er elders tijd gewonnen die voorzien was voor het wassen.

Niettegenstaande het vroege uur voelt het buiten warm in vergelijking met het waslokaal.

De toiletten? Ik durf er niet van spreken om gevoelige zielen niet te choqueren. Een echt schandaal, een onnoembare vuiligheid, een beschaving die

zich superieur acht onwaardig. Waarom komt de geneesheer van het regiment niet tussen om een einde te stellen aan deze zo onhygiënische toestand?

Wij mogen verder wat orde brengen in onze kledij. Rond 7 uur is er het ontbijt. Het brood is reeds gekend, de margarine smakeloos, de confituur kan er door. De koffie? Een mysterie: wanneer men er melk aan toevoegt verandert hij van kleur als een kameleon, van bruin wordt hij groen.

Na het ontbijt, per rang van twee naar de infirmerie. Het is een grote dag. De dokter gaat ons inenten tegen een hele hoop ziekten, waaronder typhus en tetanos. Per groep van een twaalfstal gaan wij de infirmerie binnen. Wij gaan op een rij staan, het bovenlijf ontbloot. Een infirmier gaat achter ons en smeert onze linkerschouder in met ether. Onmiddellijk daarna komt een andere infirmier die het vlees van onze schouder samenknijpt om een kwabbel te vormen. De dokter die meekomt is drager van een soort spuit die gelukkiglijker kleiner is dan deze van Dokter Diafoirus van Molière. Maar toch verontrustend. Met een vaste hand en een krachtige beweging van onder naar boven steekt hij er de naald in en injecteert hij de vloeibare entstof. Het vaccin verspreidt zich als een brandend vuur. Het uittrekken van de naald veroorzaakt een pijnlijke flits. De volgende!

Gedurende 48 uren ben ik vrij van dienst. Ik verdraag deze ingreep goed, maar andere meer gevoelige kameraden verdragen hem minder goed; sommigen worden bleek, wankelen en twee of drie vallen van hun stokje en worden in de infirmerie op een draagbaar gelegd.

Gedurende twee dagen moeten wij ons stil houden en ons hoeden voor de brandende julizon. De reacties, na enkele uren, zijn zeer verschillend. De grote bult op de linkerschouder is hard en pijnlijk bij het aanraken. Ik kan de arm bewegen, maar het is best om niet aan te dringen, want het doet te veel pijn. Andere slachtoffers kunnen de arm niet bewegen.

De volgende dag leidt de onderofficier van dienst ons, veel te vroeg, naar de refter. Wij mogen nog niet binnen en wij blijven dan een hele tijd staan in de brandende middagzon. Het resultaat laat niet op zich wachten: een van de kameraden valt, gevolgd door een andere, en nog een andere. De sterksten vangen de bezwijmenden op in hun armen. De infirmiers komen aangelopen met brancards. Vijf of zes kameraden worden de infirmerie binnengedragen. De overlevenden gaan vlug schuilen onder een afdak, in de schaduw. De onderofficier wordt flink uitgescholden door de dokter.

Wij brengen onze rusturen door met lezen, slapen en het verder naaien van stamnummers. Na aldus 2 dagen gepasseerd te hebben worden bijna alle rekruten van de batterij, na een geneeskundig onderzoek, goed voor de dienst verklaard. Twee of drie zijn nog in de infirmerie en twee die nog koortsig waren werden ondergebracht in het Militair Hospitaal.

En dan komt de zaterdag. De adjudant leert ons vlug de verschillende graden en de uiterlijke kentekens ervan en op welke manier de militaire groet gebracht wordt. Wij worden ondervraagd om er zeker van te zijn dat wij geen brigadier voor een onderluitenant zullen nemen. En dan moeten wij verschillende malen defileren voor de adjudant die zich met een veront-rustende ernst achtereenvolgens laat doorgaan voor een kommandant, een eerste-chef, een majoor, een generaal.

Voor een generaal is een simpele groet niet voldoende. Op verschillende meter van deze hoog gegradeerde moet men halt houden, front maken, groeten en zo blijven staan tot wanneer hij enkele meter voorbij is. Een beetje vóór 12u., verzameling op 2 rangen, naamafroeping en inspectie door de kommandant en de adjudant. Enkele rectificaties aan te schuin staande politiemutsen, slecht aangepaste gordels en dan - bij het afroepen van onze naam - gaan wij voor de adjudant staan en krijgen wij nog eens de gelegenheid om op een correcte manier te groeten, waarna wij voor de eerste maal onze gele permissiekaart krijgen die geldig is tot de volgende dag, zondag, om middernacht.

Opnieuw op een rij defileren om onze kommandant en onze adjudant te groeten en op klokslag 12 uur gaan wij vreugdevol door de grote kazernepoort, een klein valiesje met onze burgerkleren erin in de hand, en... wij groeten de onderofficier die aan de uitgang nog eens onze uniformen inspecteert.

Ingang van de kazerne, van binnen gezien. Naast de inrijpoort, de "Corps de garde". Rechts boven: de bureaus van de Staf, van de Officier van wacht en van de Adjudant van week.

Als ik op de terugweg naar huis maar geen slechte ontmoetingen heb: een generaal, Z.M. de Koning...!

Mijn ouders en mijn vrienden vinden mij goed in uniform. Ikzelf voel mij onhandig, slecht aangekleed, maar de vreugde terug onder de mijnen te zijn doet mij mijn gegeneerdheid vergeten. Mijn nog pijnlijke linker schouder herinnert mij aan de kazerne. De zondag in familie gaat vlug voorbij en 's avonds, een beetje voor middernacht, is het de terugkeer naar de kazerne met teruggave van de permissiekaart aan de postoverste.

Onmiddellijk is het opnieuw de karakteristieke geur van de paarden, de stal, de paardenvijgen, een geur die mij nog dikwijls zal overvallen gedurende mijn 17 maanden diensttijd. De kamer weerklinkt van gelach en van relazen; iedereen vertelt over het eerste contact als militair met de familie. Een beetje vóór middernacht komt de onderofficier van de week en de lichten gaan uit. Ik probeer mij wat te verwarmen in mijn klam bed en in te slapen, want morgen om 5u. begint het echt militair leven.

De volgende dag, om 5u., weerklinkt het trompetgeschal van de "réveil" dat ons het begin aankondigt van onze 17 maanden militaire dienst.

Gedurende de eerste 6 maanden verloopt onze opleiding volgens een strict en zwaar uurrooster: theoretische lessen, oefeningen te voet, paardrijden, voltige in galop gaan elkaar iedere dag opvolgen zonder één minuut te verliezen.

Ziehier het uurrooster:

5u.-5.30u.	Opstaan en toilet.
5.30u.-6.30u.	Lichamelijke opvoeding.
6.30u.-7.u.	Veranderen van uniform en voorbereiding tot de oefening van de dag.
7u.-7.30u.	Ontbijt en (op aanvraag) bezoek bij de dokter.
7.30u.-11.30u.	4 verschillende disciplines, gevolgd door 4 groepen die om het uur afwisselen. A. Paardrijden in de manege. B. Oefeningen te voet. Hanteren van karabijn en manoeuvres. C. Instructie en bediening van een veldartilleriestuk van 75 mm. D. Instructie en hanteren van de lichte Maxim-mitrailleuse.
11.30u.-12u.	Rust. Voor dezen die het aangevraagd hebben: rapport van de Kommandant. Eventuele straffen.
12u.-12.30u.	Middagmaal in de refter.
12.30u.-13.30u.	Rust, maar... ook het reinigen en onderhoud van het paardentuig: zadel, stijgbeugels, riemen, teugels, gebitten.

13.30u.-17.30u. Theoretische lessen: reglement van Inwendige Dienst, richten der kanonnen, elementen van balistiek, kaartlezen, enz.

Op de maandag, woensdag en vrijdag verandering van uurrooster: van 13.30u. tot ongeveer 15u. gaan wij in onze linnen uniform naar de manege voor de voltige in galop.

17.30u.-18u. Rust en verandering van uniform. De verlofgangers doen hun uitgangsuniform aan. Opgepast voor slecht gepoetste knopen of niet blinkende schoenen en getten.

18u.-22u. Vrije tijd.

22u. Algemeen appèl.

22.30u. Doven der lichten.

Ik zal het meer in detail hebben over het paardrijden en de voltige in galop; de andere activiteiten gelijken veel op die van een school.

Lichamelijke opvoeding

Wanneer het niet regent of sneeuwt wordt dit gegeven op de grote koer. De instructeur is een Eerste Chef en het is geen zachte. Gedurende 60 minuten kennen wij geen seconde rust, met uitzondering van de ademhalingsoefeningen. Eén enkele manier om zich te verplaatsen: de looppas, zelfs om de toestellen te plaatsen en weg te halen.

In mijn jeugd had ik, met uitzondering van fietsen en zwemmen, maar weinig aan lichamelijke opvoeding gedaan. Deze oefeningen hebben fysisch en geestelijk bijgedragen tot mijn vorming als man.

Wanneer de herfst kwam met zijn frisse morgens slaagden wij er in te zweten na enkele minuten oefenen in ons bloot bovenlijf.

Na enige weken probeerde onze instructeur ons (die gewapend waren met stokken) de grondbeginselen in te prenten van de edele scherm sport. Hij zelf was een goede schermer en dezen onder ons die onoplettend waren mochten zich op zijn uitnodiging komen vervolmaken in de cursus schermen die hij gaf in een schermlokaal, maar... 's avonds, gedurende onze vrije tijd.

Ochtendactiviteiten

Wij zijn dus ingedeeld in 4 groepen en wij brengen om de beurt ongeveer een uur door in de opgelegde vier disciplines.

1. Theorie aan het kanon: Het stuk snelvuur van 75 mm.

Onder de leiding van een beroepswachtmeester worden wij vertrouwd gemaakt met de benaming van de onderdelen die een kanon uitmaken, alsook met het schietmechanisme en met de precisie-instrumenten voor het richten. Men leert ons de dienst aan de stukken, de bewegingen die moeten uitgevoerd worden door iedere van de bedieners van het kanon: de richter, de lader, de schutter, de regelaar, de aangever van de munitie.

Van zodra wij voldoende "ruiter" zijn worden een paar stukken 75 mm. ingespannen en wij zullen heel de voormiddag praktische oefeningen hebben in Eenbeek-Einde op het grondgebied van Destelbergen.

2. Instructie van automatische verdedigingswapens: machinegeweren en lichte Maxim-mitrailleurs.

Instructie gegeven door een Eerste Chef. Bestond er in de werking van deze wapens te kennen, de naam van de verschillende samenstellende delen en, om te eindigen, men moet deze wapens kunnen demonteren en terug monteren in een minimum van tijd, zelfs geblinddoekt.

Een zestal malen hebben wij mogen schieten in de schietstand op de Sterre. Het is bij deze gelegenheid dat ik uitstekende resultaten behaalde, zonder er mij van bewust te zijn dat toen ik in 1939 gemobiliseerd werd, ik voor die reden het bevel kreeg over een halve sectie van 4 Maxim's voor de verdediging van de 1e Groep van het 1 A tegen laagvliegende vliegtuigen.

3. Instructies van Oefeningen te voet. Hanteren van wapens.

Onder de leiding van een beroepswachtmeester.

Leren op stap gaan, verschillende formaties: op rijen van 4 of op één rij van ongeveer 30 man. Rechtsomkeert, op rijen naar links, naar rechts, enz.

In den beginne zonder karabijn, later met onze karabijn waarvan ons het hanteren en het onderhoud bijgebracht werd.

Na verschillende weken leren wij ook onze makkers "bevelen". Om ons het "blaffen" te leren moeten wij de bevelen geven vanaf de overkant van de grote koer.

Het moeilijkste in deze oefeningen was het naast elkaar marcheren op 2 rijen, op stap de draai nemen en zelfs een volledige cirkel vormen en toch een rechte lijn blijven vormen van het centrum naar de buitenkant. Wat heeft onze adjudant ons doen afzien, want het was hij die bij deze gelegenheid commandeerde.

Wij hebben een enkele maal voor het publiek mogen defileren en dit ter gelegenheid van de Koloniale Dagen. Onze batterij had de eer de escorte te mogen vormen voor het vaandel van het regiment.

Paardrijden

Ik zal daar later meer over uitwijden want het was voor ons de meest spectaculaire oefening en voor sommigen onder ons (waar ik bijhoorde) een bron van voldoening en fierheid om paard te kunnen rijden.

Theoretische Cursussen

Het Reglement van Inwendige Dienst werd gegeven door onze legendarische adjudant. Hij was een keuronderofficier, een uitstekende ruiter en een oud-strijder van 14-18. Hij had de eer het vaandel van het Regiment te

Tekening speciaal gemaakt voor "Ghendtsche Tydinghen" door ons medelid, de kunstschilder John van Hulle.

mogen escorteren bij officiële plechtigheden.

Andere materies zoals Balistiek, Oriëntatie, Kaartlezen, enz. behoorden tot het domein van verschillende luitenanten. Daar valt weinig over te zeggen. Het waren weliswaar nieuwe materies en voor technici vertrouwd met wiskunde betekende dat geen onoverkomelijke moeilijkheden, maar voor die arme advocaten was dat onverteerbaar.

Er moet ook vermeld worden dat luitenanten die zeer bekwaam waren in deze materie, niet altijd de gave bezaten dit over te brengen zoals een beroepsprofessor dat zou gedaan hebben.

Er moet aan toegevoegd worden dat deze hoogtechnische cursussen de maandag, woensdag en vrijdag gegeven werden, na een of twee uur voltige in galop in de manege (iets wat ons "gecreveerd" achterliet) moeilijk geassimileerd werd. Ik herinner mij dat ik verschillende malen in slaap ben gevallen. De luitenant heeft mij zelfs een keer moeten wakker schudden, maar ik was niet de enige. Waarom werden deze cursussen niet gegeven in de voormiddag?

Er was ook de wekelijkse ondervraging voor de theoretische cursussen. Er waren 10 punten te winnen. Voor ieder punt onder de helft van dit getal werd ons edelmoedig 2 dagen kwartierarrest toegestaan.

Dit arrest werd niet ingeschreven in onze "livret", maar in plaats van om 18u. te mogen buitengaan, moesten wij 's avonds binnenblijven om te studeren en ons telkens aanbieden bij het appèl der gestraften.

Zo heb ik ongewone tonelen bijgewoond. De gestraften moesten zich aanbieden op de grote koer tegenover de "corps de garde", gegroepeerd in rijen per batterij. In de andere batterijen waren er weinig gestraften: een of twee, dikwijls geen enkele; maar in de Schoolbatterij heb ik dikwijls rijen gezien van 35-40 man. Het gebeurde al eens dat een "goede" officier van wacht ons ontsloeg van dit speciaal appèl.

Ik verschillende malen arrest gekregen, maar ik heb er mij nooit veel van aangetrokken. Ik was toen reeds verloofd en mijn verloofde die in Gent woonde aarzelde niet, als zij mij om 19 uur niet zag verschijnen, mij in de kazerne te komen bezoeken. De kleine spreekzaal naast de hoofdwacht was dan gevuld met de gestraften van de batterij en hun verloofden of vriendinnen en de uren gingen op een aangename manier voorbij.

Bij het eindexamen werden de 20 beste leerlingen Kandidaat Reserve Onder-Luitenant (KROL), de anderen werden Kandidaat Reserve Onder-Officier (KROO). Twee van de onzen bleven brigadier.

Ik was bij de KROO's, eervol 31e of 32e geklasseerd, iets wat voor mij ruimschoots voldoende was. Ik vond dat 16 jaar schoollopen voor mij voldoende was en ik voelde er niets voor om een militaire carrière te maken.

Jaime JURDAN
(t vervolgt)